

تهران، شهر آرامش بالقوه

دکتر شریف کاظمی، معاونت عمران و برنامه‌ریزی سازمان زیباسازی شهر تهران

گفتگو از: دکتر مهران فرهادی

به عنوان یک مدیرشهری و مخصوصاً با موضوع کار زیباسازی، سهم فعالیت‌های خودتان در سازمان زیباسازی را در آرامش و نشاط جامعه، چگونه ارزیابی می‌کنید؟

● داد و فغان از روزمرگی، آفت است! وبای زندگی است چنان آدم را غرق

خویش می‌کند که چگونگی گذر زمان را هیچ نمی‌فهمد. اگر قرار باشد سهمی قائل باشیم از خودمان بسیار ناراضی هستیم چرا که باید در محیط شهری به گونه‌ای رفتار کنیم تا یک حداقلی را کسب کنیم. متأسفانه به خاطر همان اشاره‌ی اول (روزمرگی) و در نتیجه نداشتن ارتباط منسجم با مردم، اتخاذ تصمیمات شهری دچار مشکل می‌شود. از سویی قدری اعتمادها دستخوش کار سیاسی شده و از سوی دیگر اعتمادسازی از خانه و خانواده شروع می‌شود، نه سیاست. سیاست صدف ساحل است و اعتماد و آرامش مردم، تمامی دریا.

بافت شهری ما از لحاظ جغرافیایی این امکان را نیافته تا محیط را طوری طراحی کنیم که نهایتاً به نشاط و آرامش ختم شود. البته گاهی بهتر است دیر شود! پایدارتر خواهد بود. به هر حال آرامش بستر مناسب خود را می‌خواهد، اگر گرفتار شتاب شویم خطا و اشتباه می‌کنیم. البته این مورد در خصوص برنامه‌ریزی شهری است که با مسایل اجتماعی گره خورده است.

تصور و تلقی شما از نمادهای آشکار دعوت به آرامش و نظم اجتماعی و آموزش حقوق شهروندی از این طریق چیست؟

● ما چه کاره‌ایم...؟ باید هر کس یقه خودش را بگیرد...! و ببیند که این اوست که خودش را اداره می‌کند یا...؟ اگر کسی با خودش کنار آمد قطعاً پیروز میدان آرامش خواهد بود. در آموزش شهروندی ما می‌گوییم باید «یک برگ خودرسی» تهیه کنیم و هر روز

خودمان را وزن کنیم، یعنی تصور ما این است که نشاط و آرامش امر بیرونی است غافل‌ایم که یک امر درونی است یعنی ابزار و لوازم بیرونی نشاط و آرامش پدید نمی‌آورد. نشاط امری است درونی و محصول آرامش یعنی نشاط، از درون به بیرون است. نقش نهادهای اجتماعی نقش ترازویی است، ما با فراهم آوردن برخی امکانات در محیط شهری زمینه‌ی نشاط را فراهم می‌کنیم، ولی باید اول آرامش که گوهر گرانی است و مهمان عزیزی که باید محترم شمرده‌ش به سراغ ما آمده باشد تا بعد با ابزار بیرونی نشاط را تجربه کنیم.

«حقوق شهروندی» عبارتی پرمعنا و جامع است، تعریف شما از این عبارت و کاربرد آن در امور شهری چیست؟

● حقوق شهروندی عهده‌دار تنظیم روابط اشخاص است، هر قدر این روابط متنوع‌تر باشد بهره‌مندی از آن بیشتر خواهد بود. حقوق شهروندی دامن پرمهری است که تعالی شهری و اجتماعی در آن تعریف می‌شود، که در متون دینی هم به آن تأکید فراوان شده است: آنچه برای خود نمی‌پسندی برای دیگری هم میسند (نقل به مضمون). البته در این ارتباط فقر تحقیقاتی نیز گریبان ما را گرفته است. حقوق شهروندی به سادگی مطرح می‌شود ولی در عمل برای اجرایی کردن آن ساز و کار مناسب فراهم نیست.

پاسخ شما به نیاز فرزندانان و جوانان تهرانی به معضل عدم حضور نشاط و آرامش در جامعه چیست؟ و اصولاً دیدگاه شخصی شما به این مقوله چگونه است؟

● توانگری و خلاقیت، ما در برهه‌ای از تاریخ زندگی می‌کنیم که هیچ شباهتی به گذشته ندارد. زندگی پرشتاب و سریع، تولید اطلاعات، اختراعات، فناوری و پیشرفت، سرعت شگفت‌انگیز دارند. خود این امر مَخل آرامش است! چرا؟ برای اینکه اگر ابزار استفاده‌ی صحیح از این موارد را نداشته باشیم، اگر خلاقیت بهره‌مندی از این تکنولوژی وجود نداشته باشد مصداق شعر مولاناست که «از قضا سرکنگبین صفرآ فزود...»

چند چیز است که یکی از آنها در دنیای پیچیده‌ی امروز، نداشتن مهارت‌های زندگی است که از حوصله این گفتگو خارج است. به هر حال تصمیم مهم من در سال جدید این بوده که زمینه‌ی نشاط را در فضای شهری با فضل خداوند و یاری دوستان همکار خودم در سطح شهر تهران فراهم کنیم.

آقای دکتر، آیا در تهران احساس آرامش می‌کنید؟ چه زمانی و در کجا؟

● بله، در ایام عید که تهران خلوت می‌شود، مناطق قدیمی شهر، پارک‌ها، محله‌ی قدیمی خودم در جنوب غرب و شرق. ولی در روزهای عادی، ترافیک و سر و صدا مزاحم آرامش است و الا تهران بالقوه ویژگی‌های خوبی برای آرامش دارد.

به عنوان یک مدیر شهری در امر زیباسازی دفتر کارتان از هیچ اصول الهام‌بخشی تبعیت نمی‌کند، آیا این فضا باعث اتخاذ تصمیمات اشتباه نمی‌شود؟

● در این دفتر، کار کارشناسی می‌شود و لیکن عرض کردم انسان وقتی خودش را تربیت کند، محیط تابع او می‌شود نه او تابع محیط. تصمیمات بزرگی که امام خمینی در یک اتاق محقر می‌گرفتند و شادی و انبساط خاطری که ایشان داشتند بی‌نظیر بود و این محصول تربیت فردی ایشان بوده است. من در این اتاق کوچکی که دارم سعی می‌کنم آرامش را برای اطرافیانم (کارشناسان) مهیا کنم، تا در فضایی آرام تصمیمات درستی بگیرند. ■

اگر استواری و عزت نفس که محصول خلاقیت و توانگری است نباشد آرامش و نشاط نسل جوان بر هم می‌خورد. از طرفی هم فراموش نکنیم که نشاط محصول دوره‌ی جوانی و نوجوانی است منتها باید خانواده و دستگاه تعلیم و تربیت، در فرآیند یاددهی- یادگیری نحوه‌ی مقابله با معضلات فن‌آوری جدید را آموزش دهند که متأسفانه گاه برخی مدارس و محیط‌های آموزشی ما کشتارگاه خلاقیت‌اند. ترس از فن‌آوری و ورود اطلاعات به چرخه‌ی آموزش باعث شده همه پنجره‌ها را ببندیم و از ترس ورود پشه و شب‌پره خود را از هوای تازه محروم کنیم. به هر حال می‌شود قدری آرامش را فدای تکنولوژی کرد، قدری هم از تکنولوژی و مدرنیته زد و آرامش به دست آورد. نوجوانان و جوانان عزیز نباید اجازه بدهند افکار مزاحم و ناراحت‌کننده آنها را غمگین کند. اگر افکار خود را بر روی نشاط و شادابی متمرکز کنند از احساس بدبختی و اندوه نجات خواهند یافت. در حالت غم و اندوه، ندای درونی گم خواهد شد و فرد، پیام درونی را دریافت نمی‌کند و این خطرناک است. باید دایم نشاط و شادابی را در درون زنده نگهداشت.

در چه زمان و چه شرایطی تصمیم‌های مهم می‌گیرید؟ چرا؟
 ● صادقانه عرض کنم که تا به حال تصمیم مهم نگرفته‌ام نمی‌دانم منظور شما از «مهم» چیست؟ به هر حال وقتی احساس شادی می‌کنیم وقتی آرام هستیم زمینه برای تصمیم‌گیری مهیاتر است «دمی با غم به سر بردن، جهان یکسر نمی‌ارزد» زبان حال لسان‌الغیب حافظ شیرازی است. چرا غم؟ اگر همه دنیا را بدهند ولی غمگین باشیم ارزشی ندارد. غم و اندوه محصول

مبل‌مان نرم طبیعی
 با ۱۰٪ تخفیف تا ۱۴ فرورد

۲۲۲۶۲۹۱۴
 ۲۲۲۶۲۹۱۸

نمایشگاه دائمی: تهران / بلوار سیرداساد / مقابل پمپ بنزین / شماره ۱۵۰ / ساقتمان AEG